

Kommundelplan oppvekst 2020-2032

Halden kommune skal være et godt sted å vokse opp i for alle kommunens innbyggere. Å satse på et godt oppvekstmiljø for barn og unge er sentralt. En overordnet oppvekstplan skal hjelpe oss i dette arbeidet.

Innholdsfortegnelse

1 Innledning

2 Formålet med kommunedelplan Oppvekst

3 Rammebetingelser og føringer

4 Status og sentrale utfordringer i Halden samfunnet

5 Visjon og mål

6 Strategier og målekriterier for 2032

7 Handlingsplan

1 Innledning

Forord v/kommunedirektør

Prognoser fra Statistisk sentralbyrå viser en middels befolkningsutvikling for Halden, men med noe lavere andel av innvandrerne enn andre byer i Østfold. Det er forventet at i 2040 vil det være om lag 35 500 innbyggere i kommunen. Den store endringen i befolkningen vil være en aldersforskyvning mellom aldersgrupper. Andelen eldre i befolkningen (67+) utgjør i dag 17 % av befolkningen. Dette vil vokse til 24 % i planperioden. Andelen barn/unge (opptil 20 år) er i dag 23 % av befolkningen. Dette vil reduseres til 20 % i planperioden. Endring i sammensetning av innbyggere medfører endringer i forhold til areal, bygningsmasse og vedlikehold, tjenestetilbud, kompetanse og økonomi. Halden kommune ønsker å legge til rette for at det er attraktivt for barnefamilier å bo her, og at de som vokser opp i Halden har et ønske om å fremdeles bo her når de er voksne.

Å gi barn og unge trygge og gode oppvekstvilkår er et av samfunnets viktigste oppgaver. En god barndom gir et godt grunnlag for et bedre liv i det senere livsløpet. Fokus på barn og unge er forankra i Kommuneplan for Halden Samfunnsdelen 2018-2050, der trygge og gode oppvekstvilkår er et av satsningsområdene.

Verden forandrer seg - det er nødvendig å være forberedt for omstilling! Samfunnet er preget av stadig endringer. Sentrale utviklingstrekk er globalisering, digitalisering, større krav til omstilling i arbeidslivet, endringer i familierelasjoner, sosial mobilitet osv.

Innenfor oppvekstområdet skal det tilrettelegges for gode tjenester for alle barn og unge. Barn og unge må utvikle ferdigheter som gjør at de blir rustet til å møte fremtiden.

Barn og unge skal oppleve å gå i barnehager og skoler med høy kvalitet, og de skal få riktig hjelp av et hjelpeapparat med god kompetanse. Høy kvalitet innebærer blant annet å jobbe helhetlig og forebyggende, og på den måten avdekke utfordringer så tidlig som mulig.

Ansatte innenfor oppvekstområde skal ha et menneske- og læringssyn som legger til grunn at mennesker kan mestre egen læring og personlig vekst, både individuelt og i samspill med andre. Alle ansatte skal være gode og positive rollemodeller som kommuniserer aktivt med barn og unge. Hovedprinsippet er at barn og unge skal bli sett, hørt og verdsatt.

La oss jobbe sammen for å gi barn og unge i Halden trygge og gode oppvekstvilkår!

Hva betyr det å ha det bra?

«At jeg kan leke med kompiser»

Gutt, 5 år

«Greie voksne som er ikke sinte»

Gutt, 6 år

«Tid til å gjøre det jeg har lyst til»

Jente, 6 år

«Lekeplasser med mange morsomme lekeapparater, i parken er det fint»

Gutt, 5 år

«At de voksne passer på meg»

Jente, 5 år

«At man blir invitert i bursdag og kan feire sin egen bursdag»

Jente, 6 år

«Å ha foreldre som bryr seg»

Jente, 12 år

«Å ha noen å stole på»

Gutt, 11 år

«Å få være med å bestemme»

Gutt, 13 år

«Interessante og lærerike skoledager»

Gutt, 15 år

«Å bo i fred uten frykt for sitt eller andres liv»

Jente, 16 år

«Å ha gode mennesker rundt seg»

Jente, 17 år

«Å ikke ha stress»

Jente, 16 år

Foreldrene er de viktigste i barnas liv. Samtidig har vi alle et felles samfunnsansvar for barns oppvekst. Kommunene har et ansvar for at barn og unge får gode oppvekstvilkår og for å forebygge psykiske og sosiale problemer. Kommunale beslutninger og prioriteringer får ofte direkte betydning for barn og unge. Etter folkehelseloven har kommunen, fylkeskommunen og staten ansvar for å fremme befolkningens helse, herunder utjevne sosiale helseforskjeller. Barn og unges helse og trivsel er en viktig del av dette ansvaret.

Det er særlig viktig å legge til rette for et godt oppvekstmiljø for barn og unge. Dette danner grunnlaget for voksenlivet. De første leveårene utvikles barnet fysisk, kognitivt og emosjonelt. Hvis foreldre og barn får tidlig veiledning og hjelp, kan man med små ressurser avverge skjevutvikling for barnet senere i livet. Forebygging og tidlig innsats er økonomisk lønnsomt, og styrking av foreldrerollen er derfor sentralt.

Oppvekstplanen skal synliggjøre hvordan kommunen kan utvikle og forbedre sine tjenester for barn, unge og deres familier. I dette arbeidet er det vesentlig å involvere de ulike aktørene for å fremme nysgjerrighet og engasjement.

Barn og unge er en viktig ressurs for Halden kommune i dag og i framtida. Barn i Halden skal oppleve barnehage, skolefritidsordning og skole som sentrale arenaer i eget liv. På disse arenaene skal de møte engasjerte voksne som veiledere i oppveksten til et godt voksenliv. Vår aller viktigste oppgave er å kvalifisere

alle unge til studier og arbeidsliv etter endt skolegang. Læring og mestring for alle barn og ungdommer er derfor hovedoppdraget for oppvekst i Halden.

Oppvekstplanen skal også sikre at kommunen oppfyller sine lovpålagte tjenester. Tilbudet som gis skal være i henhold til lovverket og de til enhver tid gjeldende forskrifter, godt tilpasset våre barn, unge og voksne.

Oppvekstplanen skal ha en langsiktig strategi for hvordan kommunen kan benytte sine tildelte ressurser på en hensiktsmessig og samfunnsøkonomisk måte.

2 Formålet med kommunedelplan Oppvekst

Formålet med planarbeidet er å se de helhetlige og lange linjene for oppvekstfeltet, og gjennom dette ta de rette strategiske valgene for Halden kommune for å tilrettelegge for gode oppvekstsvilkår for alle barn og unge.

Kommunedelplan oppvekst er et redskap for å sikre at oppvekstbetingelsene ivaretas og omsettes til handling. Planen skal legges til grunn og gi føringer for kommunalavdelingens planlegging, myndighets – og virksomhetsutøvelse. Sammen med øvrige kommunedelplaner inngår Kommunedelplan oppvekst i beslutningsgrunnlaget for økonomiplanen. Det er i budsjettet de endelige beslutningene om gjennomføring av kostnadskrevende tiltak tas. Planen er ikke altomfattende for barn og unges oppvekst i Halden. Planen har fokus på de områder som vurderes som viktigst å utvikle i årene framover, og der kommunen kan spille en rolle.

Forankring/ bakgrunn

I planstrategi for Halden kommune 2016-2019 fremkommer det følgende:

«Kommunalavdeling undervisning, oppvekst og kultur har flere fag- og temaplaner. Det er behov for å samordne de ulike fagdokumentene i en overordnet oppvekstplan. Oppvekstplanen vil ta utgangspunkt i barnekonvensjonen, kommunens satsning på helhet og sammenheng innenfor oppvekstområdet og videre ha et særskilt fokus på barnesyn, de voksne/ansatte væremåte, samarbeid mellom kommunale instanser og med ulike eksterne aktører, herunder også videregående skole m.m. Planen skal omhandle hele oppvekst – og utdanningsløpet».

20/04/16 ble det også fattet vedtak i Hovedutvalg for undervisning og oppvekst, om oppstart av oppvekstplan. I planprorammet, vedtatt i kommunestyret 02/11/17, vedliggjer framdriftsplan. Planen vil iverksettes fra 2020 og gjelde til 2032.

Prosess og medvirkning

Oppvekstplanen er i hovedsak innrettet mot skole og barnehage samt forebyggende arbeid. Med dette som utgangspunkt ble det nedsatt en arbeidsgruppe bestående av fagleder skole, fagleder barnehage, representant fra Familiens hus og SLT-koordinator. De hentet inn personer med kompetanse på de ulike temaene, til en gruppe, slik at ansatte fra de ulike tjenesten kontinuerlig hadde mulighet til å komme med innspill.

Det har vært en referansegruppe, bestående av representanter fra følgende enheter/ tjenester:

- helse/omsorg
- teknisk
- barnehage (privat og kommunal)
- barneskole
- ungdomsskole
- videregående skole
- Høgskolen i Østfold

- NAV
- PPT
- helsestasjon
- barneverntjenesten
- SLT-koordinator
- Folkehelserådgiver
- kultur
- tillitsvalgte

Referansegruppa har kommet med innspill underveis for å sikre at arbeidet er relevant, faglig forankret og riktig prioritert i forhold til planens mål.

I tillegg har det vært en styringsgruppe, bestående av rådmann, kommunalsjef fra avd. helse/omsorg, kommunalsjef for avd. teknisk, kommunalsjef fra avd. oppvekst, undervisning og kultur, NAV leder, 2 politikere fra Hovedutvalg for undervisning og oppvekst (Ulf-Torben Redi og Merethe Grimsrud) og 1 politiker fra Hovedutvalg for samfunnsutvikling og kultur (Joakim Karlsen). Styringsgruppa har hatt det overordnede ansvaret for planen.

Gjennom arbeidsprosessen har det vært gjennomført informasjon/drøftinger i Halden Ungdomsråd og Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Alle barn og unge har fått mulighet til å komme med innspill og meninger om hva de mener er en god oppvekst, ved at ulike relevante spørsmål har blitt sendt til samtlige barnehager og skoler. Temaet har også vært opp til drøfting i FAU møter.

Oppvekstansvarlig har deltatt i alle grupper og møter i råd, og har hatt ansvar for å koordinere arbeidet.

3 Rammebetingelser og føringer

Det er flere lover og føringer for retter og plikter som gjelder barn og unge. FN sin konvensjon om barns rettigheter, ratifisert i Norge 8. januar 1991, er overordnet annet lovverk som gjelder barn og unge. Barnekonvensjonen gir barn og unge under 18 år et særskilt menneskerettighetsvern.

Konvensjonen inneholder følgende hovedprinsipper:

- Hensynet til barnets beste
- Barnets rett til medbestemmelse
- Prinsippet om ikke-diskriminering

Barnets rett til liv, overlevelse og optimal utvikling, som innebærer

- rett til helsetilbud
- rett til omsorg og beskyttelse
- rett til sosial trygghet og tilstrekkelig levestandard
- rett til utdanning
- rett til hvile og fritid

Kommunen skal også styre etter følgende lover: Barnehageloven, Opplæringsloven, Lov om kommunal helse og omsorgstjeneste, Psykisk helsevernlova, Lov om barneverntjenester, Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen, Introduksjonsloven, Folkehelseloven og Kulturloven.

I tillegg må kommunen forholde seg til aktuelle forskrifter, stortingsmeldinger, NOU-publikasjoner, retningslinjer og rammeverk for barnehager og skoler.

I planstrategi for Halden kommune, vises det til nasjonale forventinger og regionale forventinger. I Halden er det bl.a et mål om å utvikle fremtidens kompetanse gjennom utdanning, forskning og innovasjon. Det skal være satsning på helhetlig skoleløp, fullføring av videregående skole og økt andel med høyere utdanning. Folkehelseprofilen viser at barn og unge på en rekke områder skårer dårligere enn landsgjennomsnittet. På sikt vil en slik situasjon medføre dårligere utviklingsmuligheter for samfunnet. Økt fokus på denne delen av befolkningen, vil kunne bidra til å endre denne utviklingen.

Halden kommune har god forutsetning for å gi gode oppvekstvilkår for barn og ungdom. De politiske prioriteringene innen de fleste samfunnsområder ivaretar og prioriterer barn og ungdom.

I økonomiplanen for Halden kommune vises det til fem overordnede målsettinger. En av målsettingene er forbedret folkehelseprofil. Det innebærer fokus på:

- forebyggende arbeid
- bekjempelse av fattigdom
- utdanningsløpet
- mangfold og inkludering

- boligsosialt program

Det er et mål å forebygge fremfor å reparere. At tidlig innsats, og aktuelle tiltak settes inn før problemer oppstår. Det er et sentralt mål for alle tjenester innenfor kommunalavdelingen, med forutsetning for at tverrfaglig samarbeid blir prioritert og ivaretatt. Utdanningsløpet er viktig for å utvikle gode forutsetning for et meningsfullt liv. Gode faglige ferdigheter i grunnskolen øker sjansen for at eleven klarer å gjennomføre videregående skole. Grunnlaget for gjennomføringen legges allerede i barnehagen.

Tilknytning til andre kommunale planer

Denne oppvekstplanen er en kommunedelplan. Det betyr at den er en delplan for noen områder kommunen ønsker å ha et særlig fokus på. Oppvekstplanen er en del av flere planer som til sammen danner en helhet.

Halden kommune har flere tema/fagplaner som også har som mål å vise veivalg, strategier og nødvendige prioriteringer på sikt. Noen av planene griper inn i hverandre og delvis overlapper hverandre, det er derfor viktig å se på disse planene i en helhetlig sammenheng.

Tema/fagplaner i kommunalavdelingen Undervisning, oppvekst og kultur:

- Plan for innhold SFO
- Læring og utvikling, politisk plattform
- Plan for kvalitetsutvikling av barnehager og skoler, helhet og sammenheng
- Plan for arbeidet med minoritetsspråklige barn i barnehage og skole
- Plan for overgangen fra barnehage til skole
- Haldenskolen- kvalitets- utviklingsrapport for Haldenskolen

Andre kommunale plan – og styringsdokumenter:

- Kommunal planstrategi 2016-2019
- Økonomiplan
- Kommuneplan (arealdel og samfunnsdel)
- Sentrumsplan
- Idrettsplan
- Klima og energiplan
- Kommunedelplan for trafiksikkerhet 2018 – 2029
- Plan for hovednett for sykkeltrafikk i Halden
- Strategisk næringsplan 2015-2020
- Kulturplan
- Strategi for universell utforming
- Handlingsplan for mangfold og integrering 2017
- Helse og omsorgsplan
- Hovedplan VA 2017

4 Status og sentrale utfordringer i Halden samfunnet

Befolkningsutvikling:

- antall barn og unge vil øke med 2 % i planperioden.

Aldersgruppene	2017	2020	2025	2030	2035	2040
0-5 år	1921	1944	2029	2052	2059	2069
6-15 år	3663	3680	3619	3656	3766	3802
16-19 år	1508	1527	1548	1551	1528	1596

Tabell hentet fra Kommuneplan for Halden, samfunnsdel 2018-2050

- Andel barn (0-17 år) som bor i husholdninger med lav inntekt er høyere enn i landet som helhet.

Geografi	2004-2006	2015-2017	2016-2018	2019-2021	2018-2020	2019-2021
Hele landet	7,2	11,0	11,5	11,5	11,8	11,5
Viken	7,9	11,5	12,0	12,2	12,4	12,2
Halden	7,9	12,3	12,9	12,5	12,7	12,5

Tabell hentet fra kommunehelse statistikk.

- I 2014-2016 var andel uføretrygdede, 18-29 år, høyere (2.3%) enn landet (1.3 %) som helhet, men likt som resten av fylket (2.3 %).
- I 2016 var arbeidsledigheten blant unge mellom 18-29 år på 3.2 % som er høyere enn landet (2.8 %), men noe lavere enn fylket (3.3 %).
- Pr 31.12.2017 har kommunen tilsynsansvar for 91 fosterbarn. 24.2 % av disse mangler tilsynsoppfølging i tråd med bestemmelsene.
- Pr 31.12.2016 har kommunen 17 akutt plasseringer, pr 31.12.2017 har kommunen 5 akutt plasseringer.
- Årsrapport 2017 viser at det er 100 % barnehagedekning, men andelen som ønsker å benytte seg av barnehagetilbudet, er lavere enn landsgjennomsnittet.

- Andel minoritetsspråklige barn som har barnehageplass i 2017 (i prosent):

Halden: 73,6

Kostragr. 13: 83,0

Landet uten Oslo: 84,1

- Elever med spesialundervisning i 2016

Tabell 1. Elever med spesialundervisning. Antall og andel.

2016

Region/kommune	Andel %	Antall	Elever i alt
0118 Aremark	11,0	20	182
0124 Askim	9,4	187	1981
0111 Hvaler	8,0	38	476
0135 Råde	8,6	72	841
0123 Spydeberg	8,3	57	683
0101 Halden	8,3	299	3609
0111 Hvaler	8,0	38	476
0137 Våler	7,6	51	667
0138 Hobøl	7,4	44	592
0106 Fredrikstad	7,4	727	9878
0128 Rakkestad	7,2	72	996
0119 Marker	6,7	25	375
0122 Trøgstad	6,4	40	627
0104 Moss	5,7	211	3689
0127 Skiptvet	5,4	27	503

Region/kommune	Andel %	Antall	Elever i alt
0105 Sarpsborg	5,3	355	6655
0136 Rygge	3,8	72	1875
0121 Rømskog	0,0	0	42

Resultater nasjonaleprøver 2017-2018 i lesing, regning og engelsk, 5 trinn (hvor mestringsnivå 3 er det beste nivået). Tabeller under er hentet fra Skoleporten, Udir.

Lesing

Indikator og nøkkeltall	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 1
Halden kommune skoleeier	21,3	55,4	23,4
Kommunegruppe 13	24,1	53,9	22,1
Østfold fylke	18,4	54,3	27,3
Nasjonalt	23,4	53,0	23,6

Regning

Indikator og nøkkeltall	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 1
Halden kommune skoleeier	17,0	54,1	28,9
Kommunegruppe 13	25,6	51,4	23,0
Østfold fylke	20,6	51,3	28,1

Indikator og nøkkeltall	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 1
Nasjonalt	25,8	51,4	22,8

Engelsk

Indikator og nøkkeltall	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 1
Halden kommune skoleeier	21,1	50,9	28,0
Kommunegruppe 13	26,0	52,7	21,2
Østfold fylke	22,7	52,3	25,1
Nasjonalt	25,4	51,6	23,0

Resultater nasjonale prøver 2017-2018

8. trinn - Engelsk

Indikator og nøkkeltall	Mestringsnivå 5	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 1
Halden kommune skoleeier	7,8	17,4	42,3	21,3	11,2
Kommunegruppe 13	10,9	20,6	42,5	17,6	8,4
Østfold fylke	7,9	18,7	42,6	21,0	9,7
Nasjonalt	11,0	20,2	42,1	17,9	8,8

Resultater nasjonale prøver 2017-2018

8. trinn - Lesing

Indikator og nøkkeltall	Mestringsnivå 5	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 1
Halden kommune skoleeier	5,6	18,7	35,2	28,5	12,0
Kommunegruppe 13	10,5	21,6	38,0	22,3	7,7
Østfold fylke	7,0	18,7	39,2	25,5	9,7
Nasjonalt	10,7	21,5	37,7	22,3	7,8

Resultater nasjonale prøver 2017-2018

8. trinn - Regning

Indikator og nøkkeltall	Mestringsnivå 5	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 1
Halden kommune skoleeier	5,6	18,7	35,2	28,2	12,0
Kommunegruppe 13	10,5	21,6	38,0	22,3	7,7
Østfold fylke	7,0	18,7	39,2	25,5	9,7
Nasjonalt	10,7	21,5	37,7	22,3	7,8

- Andel ungdomsskoleelever som oppgir at de er fornøyd med lokalmiljøet, er ikke entydig forskjellig fra landsnivået (70 %).

- 91,1 % av ungdomsskole elever i kommunen oppgir at de har en fortrolig venn, landsnivået er 90,1 % .

64 % av ungdommene oppgir at de er med i en fritidsorganisasjon mot 66% i landet som helhet.

Trivsel på skolen-ungdomskoleelever

Hvor fornøyd er du med skolen du går på?

Prosentandel av ungdomsskoleelever i Halden og i Norge.

Sted	Svært fornøyd	Litt fornøyd	Verken fornøyd eller misfornøyd	Litt misfornøyd	Svært misfornøyd
Halden	38%	32%	16%	7%	7%
Norge	35%	32%	16%	9%	8%

Tabell er hentet fra Ungdata, 2017.

Frafallet i videregående skole

Sted	2010-2012	2011-2013	2012-2014	2013-2015	2014-2016	2015-2017	2016-2018
Hele landet	28%	27%	27%	26%	24%	23%	22%
Viken	25%	28%	27%	26%	25%	24%	23%
Halden	30%	29%	30%	26%	27%	26%	28%

Tabell fra Kommunehelse statistikkbank

5 Visjon og mål

I samfunnsplanen fremkommer det at i Halden skal arbeid, kunnskap og klima være viktigst. Halden har stått overfor utfordringer tidligere, og møtt store omstillinger både i samfunnsliv og næringsliv. Halden har evnet å endre seg i takt med tiden, gjennom fremtidsrettede tiltak. De omstillinger som ligger foran oss, skal Haldensamfunnet møte sammen, til det beste for fellesskapet.

Omstillingsevne er en av de viktigste egenskapene et attraktivt samfunn kan ha og det har Halden.

Visjon fra samfunnsplanen

Halden forberedt for omstilling

Målsetting fra samfunnsplanen

- I Halden skal arbeid, kunnskap og klima være viktigst
- En attraktiv kommune basert på bærekraftig utvikling
- En kommune det er godt å bo i – gode levekår, en trygg oppvekst for barn med mangfold og høy livskvalitet
- Omstilling og innovative løsninger gir økt sysselsetting og etableringsattraktivitet
- Utdanningsnivået skal heves og resultatene i skolen forbedres

Målsetning med kommunens arbeid ovenfor barn og unge er.

Arbeidsgruppa har jobbet med å utforme målsetning for kommunens arbeid med barn og unge.

Målene skal ivareta sammenheng og helhet i hele kommunal-avdelingen.

Arbeidsgruppa har kommet frem til følgende mål:

- Alle barn får en best mulig start på livet
- Halden er en god kommune å vokse opp i, der alle barn og unge opplever trygghet, god helse, trivsel og omsorg
- Halden har et helhetlig læringsløp med opplevelse av motivasjon, mestring, læring og glede i samspill med andre

- Halden bidrar til at de unge involveres i beslutning som berører dem.
- Halden har foreldre og foresatte som deltar aktivt i barnas hverdag i barnehage, skole og fritiden

Samfunnsplan og mål for utdanning og oppvekst.

I kommuneplan for Halden, samfunnsdelen 2018-2050, er det bl.a skissert ulike mål og strategier for utdanning/oppvekst i Halden. Disse målene og strategiene samsvarer med målene og strategiene i oppvekstplanen.

Må	Strategier
Haldens barnehager og skoler skal være helsefremmede	Gjennom målrettede tiltak og handlinger skal en fremme barnehager og skoler som arena for helsefremmede aktivitet. Fokuserer på fysisk og psykisk helse og tiltak som kan bedre dette. Fokuserer på fysisk aktivitet. Sterkt fokus på å hindre utenforskap og mobbing. Skoler og barnehager er viktige arenaer for integrering.
Det skal arbeides aktivt med resultatforbedring i skolen	Oppvekstplanen skal skissere strategier og tiltak som bygger opp under målet. Digitale læringsverktøy i undervisningen skal være en av strategiene for å nå målet. Kunnskapsutvikling av undervisningspersonalet.
Flere som gjennomfører 13-årig skoleløp.	Halden kommune skal i samarbeid med Østfold fylke sikre et bredest mulig utdanningstilbud i Halden. Legge til rette for en god overgang fra grunnskole til videregående skole. Delta i arbeidet med å legge til rette for en skolehverdag som hindrer dropout. Delta aktivt for å få lærlingeplasser innenfor yrkesfagene i Halden.
Få økt andel av befolkningen til å ta høyere utdanning	Samarbeide tett med HIØ for å formidle og utvikle studietilbudene. Legge til rette for studentoppgaver og aktivitet. Legge til rette for å utvikle en helhetlig student/høyskolemiljø på Remmen.
Samarbeide med HIØ som stor kompetansearbeidsplass for utvikling av Haldensamfunnet	Benytte seg av HIØ sin kompetanse på samfunnsforhold og innovasjon i omstillings og utviklingsprosjektet kommunen. Legge til rette for forskning og utviklingsprosjektet ve HIØ.

6 Strategier og målekriterier for 2032

Strategiene i planen skal gi føringer for hvordan vi kan nå målene.

Det er arbeidsgruppa som har utformet strategiene etter drøftinger og innspill fra ansatte i kommunalavdelingen.

1. Arbeide med forebyggende, tidlig og tverrfaglig innsats.

Tidlig innsats handler om å skape gode forutsetninger for utvikling og vekst for alle, fra første møtet i helsestasjonen og videre i barnehage og skole. Det bør forstås både som innsats på et tidlig tidspunkt i barns liv og tidlig inngripen når problemer oppstår. Målet å stoppe skjevutvikling for å kunne styrke barnets muligheter innenfor utvikling og læring.

Forebyggingsbegrepet skal kobles sterkere til mestringsbegrepet i utvikling av tjenestetilbudet. Det betyr at vi skal legge større vekt på menneskers iboende ønske og behov for selv å mestre egne liv og utfordringer. Målet er å gi hjelp når man møter utfordringer slik at kontroll over eget liv gjenvinnes. For å kunne forebygge skjevutvikling, vil tverrfaglig samarbeid mellom tjenester være avgjørende. Tverrfaglig samarbeid ivaretar helheten rundt barnet/ungdommen, slik at ulike yrkesgrupper samarbeider om et felles mål.

2. Forbedre læringsresultat i skolen.

Vi skal øke elevenes læringsresultat ved å utvikle praktisk, variert og faglig utfordrende undervisning, gjennom relasjonsledelse, gjensidige forventningsavklaringer, økt læringstrykk, mestring og motivasjon for læring.

3. Øke samhandling mellom foreldre og ulike tjenester.

Familien er den grunnleggende enhet for omsorg, trygghet, mestring, vekst, fellesskap, verdiformidling og sosial læring. Dette skal vi legge til grunn i utvikling av våre tjenester for barn og familie. Barnets nærmeste omsorgspersoner skal settes i sentrum for ivaretagelse av egne og andres barn.

4. Systematisk og kontinuerlig utviklingsarbeid.

Vi skal forsterke samhandling på tvers av faggrupper og med lokalsamfunnet og utvikle et tettere samarbeid med HiØ og andre relevante forskningsmiljø. Innføre ny teknologi og innovasjon som en del av skole/læringsmiljø.

5. Medvirkning.

Vi skal arbeide for utstrakt medvirkning fra barn og unge i saker som berører dem og som de er involvert i.

Målekriterier for 2032

Det er viktig å sette seg konkrete mål/kriterier for å kunne lykkes med arbeidet.

I vedtatt kommuneplan for Halden, samfunnsdelen, fremkommer det bl.a målet om at Halden skal være en kommune det er godt å bo i, med gode levekår og en trygg oppvekst for barn med mangfold og høy livskvalitet. I Halden er det en utfordring med høy andel av barn som lever i lavinntektsfamilier, det er derfor et mål om at sosiale forskjeller skal utjevnes.

Kommunal planlegging skal fokusere på tiltak som demmer opp for negativ utvikling.

Hovedmål for kommunalavdeling Undervisning, oppvekst og kultur er:

Flest mulig elever fullfører og består videregående skole med best mulig karakterer.

Hvorfor dette hovedmålet?

Gjennomføring i videregående opplæring er et viktig samfunns mål. Det å ikke gjennomføre videregående opplæring har ofte store negative konsekvenser både for samfunnet, familien og ikke minst ungdommen selv. Ungdommer som ikke fullfører videregående opplæring, har ifølge statistikkene langt større risiko for utenforskap både i arbeidslivet og andre sosiale arenaer. I tillegg har de økt risiko for helseplager, kriminalitet og er utsatt også på andre områder i samfunnet.

Halden kommune har ansvar for å gi tilbud til barn og ungdom ut grunnskolen. Her legges grunnlaget for hvordan ungdommer lykkes i videregående opplæring. Samtidig understrekes kommunens ansvar for å tilrettelegge for et helhetlig utdanningsløp fra barnehage til videregående opplæring.

En rekke delmål blir viktige på veien mot hovedmålet.

Under beskrives mer spesifikke effektmål og resultatmål for dette planarbeidet. Effektmålene er gjerne langsiktige og beskriver den effekt en ønsker planarbeidet og det ferdige produktet skal ha for utviklingen. Resultatmålene beskriver de direkte resultatene av planarbeidet.

Effektmål:

- Alle barn og unge, uansett forutsetning, skal oppleve mestring, trygghet, trivsel og vennskap.
- Det skal være gode samarbeidsarenaer mellom de ulike kommunale tjenestene.
- Halden kommune skal være godt rustet til å ta imot nyankomne flyktninger.
- Det skal være gode overganger mellom barnehage og barneskole, barneskole og ungdomsskole og mellom ungdomsskole og videregående skole.
- Det skal være godt samarbeid mellom foreldre, barn, barnehage og skole.

Resultatmål:

- Alle barn av nyankomne flyktninger skal få et barnehagetilbud innen en måned etter ankomst.
- Barnehager og skoler skal ha høy digital kompetanse og alle skal ha tilgang til gode digitale verktøy.
- Alle barnehager og skoler skal oppfylle godkjenningskriterier for å bli en helsefremmende barnehage/skole (fysisk aktivitet, riktig kosthold og god psykisk helse).
- Barn med enkeltvedtak i barnehage skal ha daglig oppfølging jf. vedtaket.
- Barn og unge med spesialundervisning skal ha daglig oppfølging jf. vedtaket.
- Kommunen skal jobbe for at nærværet skal være på minst 95%.
- Alle barnehager og skoler skal ha større fokus på tilpasset opplæring.

7 Handlingsplan

Barn og unge er framtida.

Halden kommune skal være et godt sted å vokse opp med et trygt oppvekstmiljø og fokus på involvering. Tidlig innsats er sentralt, hvor barn/unge blir fulgt opp gjennom oppveksten av helsestasjon, barnehage, skole og andre aktuelle tjenester. Kommunen skal bidra til at det finnes gode tilbud som bygger opp under dette i samspill med andre tjenester samt frivillig sektor.

Handlingsplanen tar for seg utviklingsområder som kommunalavdelingen ser er viktige områder å jobbe videre med. Målet med handlingsplanen er å legge til rette for gode oppvekstsvilkår for barn og unge.

Denne delen skal være et arbeidsverktøy som skal være retningsgivende og tydelig, samtidig ikke for detaljert. Det skal gis frihet til å lage egne aktiviteter og årshjul innad i egen tjeneste, samtidig som alle skal ha en klar retning for hvor felles innsats skal rettes i perioden frem til 2032.

Handlingsplanen gir oversikt over situasjonen pr.d.d, samt fremtidige mål. Det er her vi finner prioriteringene og de konkrete tiltaka som må gjennomføres for å nå måla.

Under hvert utviklingsområde fremkommer hvilke artikler i FNs barnekonvensjon som er aktuelle under de ulike områdene.

Samfunnsutvikling og oppvekstsvilkår er dynamisk. En plan som dette kan ikke fange opp alle sider ved utviklingen. Planen tar for seg et utvalg av områder og prioriteringer, og lovbestemte kommunale oppgaver blir ikke beskrevet utfyllende. Det er derfor viktig å ha for øyet, at planen ikke er uttømmende. Ytterligere tiltak kan være nødvendig. Kommunalavdelingen Undervisning, oppvekst og kultur vil derfor følge utviklingen nøye.

Handlingsplanen skal være innenfor kommunens økonomiske rammer og det skal fremkomme innenfor hvilken tidsperiode de ulike tiltakene skal gjennomføres. Årlige tiltak vil fremkomme i økonomiplan og årlig budsjett.

Det er laget flere temaplaner i kommunalavdelingen, som det vil være en link til under de aktuelle områdene.

Følgende utviklingsområder vil bli presentert:

1. Helsefremmende oppvekst
2. Forebyggende tidlig og tverrfaglig innsats
3. Opplæring og utdanning
4. Foreldresamarbeid og annet samarbeid

5. Utviklingsarbeid

6. Medvirkning

Utviklingsområde 1: Helsefremmende oppvekst

Barnekonvensjon artikkel 24 Helse

Barnet har rett til å få den best mulige medisinske behandling og hjelp til å komme seg etter sykdom. Staten skal arbeide for å redusere spedbarns- og barnedødelighet, sikre at alle barn får nødvendig legehjelp, gi god helsemessig omsorg til mødre etter fødselen, bekjempe sykdom og gi orientering og utdanning om helse og riktig ernæring. Staten skal også avskaffe helsefarlige tradisjoner, samarbeide med andre land og særlig ta hensyn til utviklingslandenes behov.

Barnekonvensjon artikkel 16 Rett til privatliv

Barnet skal ikke utsettes for vilkårlig eller ulovlig innblanding i sitt privatliv, i familien, i hjemmet eller i korrespondansen sin. Det skal beskyttes mot ulovlig angrep mot ære og omdømme.

Barnekonvensjon artikkel 31 Lek og fritid

Barnet har rett til hvile, fritid og lek, og til å delta i kunst og kulturliv

Helsefremmende oppvekst handler om hvordan befolkningen og ansatte i Halden kan bidra til å fremme barn og unges helse ut ifra et helhetlig menneskesyn.

Det må prioriteres tverrfaglige og helhetlige tiltak på arenaer der vi når alle barn og unge uavhengig av sosial, økonomisk og kulturell bakgrunn.

Helsefremmende arbeid tar utgangspunkt i menneskers muligheter og ressurser. Det skal legges til rette for god helse og trivsel for å forebygge livsstilssykdommer. God helse er viktig for barn og unges utvikling og evne til mestring og læring.

Det er først og fremst helsestasjon, barnehager, skoler, skolehelsetjenesten og tannklinikk som er arenaer for å fremme helsefremmende oppvekst. Sammen med foreldre må det legges til rette for at alle barn får et godt utgangspunkt og fundament for et voksenliv uavhengig av foreldrenes økonomi og utdanning.

Slik har vi det i 2020:

- Etablerte samarbeidsmøter mellom ulike tjenester i kommunen.
- Nærmiljøprosjektet Låby skole.
- Gimle skole og Halden videregående skole er godkjente som helsefremmende skoler.

- Isebakke og Brekkerød barnehage er godkjente som helsefremmende barnehager.
- Brekkerød barnehage er en forsterket avdeling.
- Ulike aktiviteter som f.eks. klatrepark (klatring på grensen), skatepark, turløyper, stier osv.
- Lekeparker for flere alderstrinn (bl.a Busterud parken og Fredriksten festning)
- Et mangfold av ungdomsklubber, både kommune og private
- UKM (Ung kultur møtes) bidrar til at flere ungdommer møtes i kunst og kultur.
- Det er utarbeidet samarbeidsavtale mellom Halden kommune og Frivilligsentralen.
- Frivilligsentralen har mange aktiviteter som inkluderer et stort mangfold av Haldens innbyggere.
- Prosjekt skolehelsetjenesten med ansettelse av fysioterapeut for stimulering til fysisk aktivitet.

Slik vil vi ha det i 2032:

- Det skal være bedrede tverrfaglige samarbeidsmøter innad i kommunal avdelingen samt på tvers av kommunale avdelinger.
- Det er etablerte og integrerte rutiner for tverrfaglig samarbeid og samhandling for utsatte barn og unge.
- Alle skoler skal være godkjente helsefremmende skole.
- Alle kommunale barnehager skal være godkjente helsefremmende barnehage.
- Det skal være utbedrede fortauer (breddeutvidelse, belysning og universell utforming) for optimal fremkommelighet til skole og fritidsarenaer. Strategier for universell utforming i Halden kommune skal ligge til grunn.
- Det skal være god vinterdrift av fortau (måking, strøing og fjerning av grus) for optimal fremkommelighet til skole og fritidsarenaer.
- Kommunedelplan for trafikksikkerhet 2018-2029 og planens atferdsrettede tiltak som gjelder barn og unge, skal gjennomføres i planperioden.
- Det skal være oppgraderte lekeparker for å favne flere alderstrinn samt tilrettelegging i forhold til barn/unge med nedsatt funksjonsevne.
- Sti-nettet i byen er tilrettelagt slik at idrettsanlegg, lekeparker, kulturminner og kulturarenaer er lett tilgjengelig for barn/ungdom og småbarnsfamilier.
- Barnehager og skoler har gode uteområde som stimulerer til lek og aktivitet.
- Det er skøytebane i sentrum.
- De kommunale ungdomsklubbene, kulturskolen og biblioteket skal være tilrettelagt for barn/unge med nedsatt funksjonsevne.
- Kommune og frivillige lag/organisasjoner/ idretten samarbeider om videreutvikling/ tilrettelegging av aktiviteter for barn og unge.
- Det skal være tilgjengelig materiell om både tjenester og fagstoff som er tilpasset minoritetsspråklige.
- Det skal være utarbeidede politiske resultatmål som setter krav om tverrfaglig samarbeid.

Tiltak	Ansvarlig	Parter	Tidsperiode
Utarbeide rutiner for tverrfaglig samarbeid mellom ulike enheter både innad og utad i kommunalavdelingen	Kommunalsjef Undervisning/ Oppvekst/ kultur (UOK)	Kommunalsjef helse og omsorg, Leder Nav	2020-2021
Utarbeide kompetanseplan på tvers av enhetene for å sikre og vedlikeholde god kompetanse.	Kommunalsjef UOK		2020-2022
Kurse/opplæring til alle barnehager og skoler for oppfylging av kriterier for å bli helsefremmende barnehage og skole.	Kommunalsjef UOK	Folkehelserådgiver	2020-2027
Kartlegge behov og tilbud av lekeplasser på ulike områder i Halden, slik at behov samsvarer med alderstrinn	Kommunalsjef Teknisk		2025-2027
Bedre tilgjengelighet/fremkommelighet til kommunes skatepark, basketballbane og offentlige badeplasser (for familier uten tilgang til egen bil)	Kommunalsjef Teknisk		2025-2027
Sikre utbedring av skolevei og uteområder i barnehager og skoler	Kommunalsjef Teknisk		Løpende
Etablere treffpunkt mellom kommune og frivillige lag/organisasjoner/idretten, for å systematisere hvordan samarbeidet kan bedres		Kommunalsjef helse og omsorg, NAV leder og Frivillig sektor	

Tiltak	Ansvarlig	Parter	Tidsperiode
Formalisere og realisere samarbeidet med idrettsråd for utarbeidelse av samarbeidsavtale.	Kommunalsjef UOK	Idrettsråd	2020-2025
Etablere treffpunkt med idrettsråd og kultur for å ivareta/drøfte hvordan sikre tilrettelegging for barn og unge med nedsatt funksjonsevne	Kommunalsjef UOK	Kommunalsjef helse og omsorg og Idrettsråd	2020-2025
Utarbeid en tilgjengelig oversikt over ulike aktiviteter (kommunale og frivillige)	Kommunalsjef UOK		2020-2022
Utarbeide/tilrettelegge for nødvendig materiell om tjenester for innvandrere	Kommunalsjef UOK	NAV og IT-avdeling	2021 og løpende oppdateringer
Kommunestyret skal ha oppvekstrelaterte temaorienteringer i ett møte i året.	Rådmann	Kommunestyret	Hvert år, oppstart 2020

Aktuelle lenker:

FNs barnekonvensjon:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf

Kommunens hjemmeside: Undervisning og oppvekst

<https://www.halden.kommune.no/tjenester/undervisning-og-oppvekst/>

Kommunens hjemmeside: Kultur og idrett

<https://www.halden.kommune.no/tjenester/kultur-og-idrett/>

Kommunedelplan Idrettsplan

https://www.halden.kommune.no/_f/p1/i852e4813-571e-4fae-86f7-b83c06145bff/planprogram-idrett-og-fysisk-aktivitet.pdf

Kommunedelplan for trafikksikkerhet 2018-2029

<https://www.halden.kommune.no/tjenester/sentraladministrasjon/planer/kommunedelplaner/trafikksikkerhet>

Planstrategi universell utforming:

https://www.halden.kommune.no/_f/p1/i1e179548-71b3-44a8-953d-0a34ba9e6572/strategi-for-universell-utforming-2018-2025.pdf

Plan for hovednett for sykkeltrafikk i Halden:

https://www.halden.kommune.no/_f/p1/i5c27c1df-938a-4d89-88bd-b97fa39abd35/plan-for-hovednett-for-sykeltrafikk-i-halden.pdf

Handlingsplan for mangfold og integrering:

<https://www.halden.kommune.no/dokumentlesere/diverse-kommunale-planer/handlingsplan-for-mangfold-og-integrering/>

Vet du hvem du kan snakke med hvis du eller noen du kjenner opplever å ha det vanskelig?

«De voksne i barnehagen kan jeg snakke med. De passer på oss!»

Jente, 5 år

«Mamma og pappa»

Jente, 6 år

«Jeg liker å snakke med eldre søsken»

Gutt, 8 år

«Læreren min er grei, helsesøster også egentlig!»

Gutt, 12 år

«Venner»

Jente, 15 år

«Jeg kan godt snakke med alle- bare de viser meg tillit og respekt»

Gutt, 16 år

«Lærer og helsesøster»

Jente, 16 år

Utviklingsområde 2: Forebyggende, tidlig og tverrfaglig innsats

Barnekonvensjon artikkel 3 Til barnets beste

Handlinger som angår barn som foretas av myndigheter og organisasjoner skal først og fremst ta hensyn til barnets beste. Staten skal sørge for at de institusjoner og tjenester som har ansvaret for omsorgen eller vernet av barn, har den standard som er fastsatt, særlig med hensyn til sikkerhet, helse, personalets antall og kvalifikasjoner så vel som overoppsyn.

Barnekonvensjon artikkel 19 Beskyttelse mot misbruk

Staten skal beskytte barnet mot fysisk eller psykisk mishandling, forsømmelse eller utnyttelse fra foreldre og andre omsorgspersoner.

Barnekonvensjon artikkel 20 Barn uten omsorg fra familien

Barn som er uten familiemiljø, har særlig rett på beskyttelse og omsorg, for eksempel ved plassering i fosterhjem, eller om nødvendig, ved egnet institusjon eller ved adopsjon.

Barnekonvensjon artikkel 23 Barn med funksjonshemninger

Barn med psykiske og fysiske funksjonshemninger har rett til å leve et fullverdig og anstendig liv under forhold som sikrer dets verdighet, fremmer selvtillit, og letter barnets aktive deltakelse i samfunnet. Et funksjonshemmet barn har rett til særskilt omsorg. Barnet skal få undervisning, opplæring, helsetjenester, rehabiliteringstjenester, forberedelse til arbeidslivet og rekreasjonsmuligheter for å oppnå best mulig integrering og individuell utvikling. Staten skal samarbeide med andre land om dette, og ta spesielt hensyn til utviklingslandenes behov.

Barnekonvensjon artikkel 26 Sosialtjenester

Staten skal sikre at barnet får den sosiale hjelpen og den økonomiske støtten det har krav på etter landets lover.

Barnekonvensjon artikkel 27 Levestandard

Barnet har rett til en levestandard som er tilstrekkelig på alle områder. Foreldrene, eller andre som har ansvar for barnet, har det grunnleggende ansvaret for å sikre de livsvilkårene som er nødvendig for barnets utvikling. Staten har plikt til å støtte de foresatte.

Tidlig innsats handler om å gi hjelp så tidlig som mulig i et menneskes liv, enten vanskene oppstår i førskolealder eller senere i livet. Langsiktig investering i barns og unges oppvekstmiljø gir positive langtidsvirkninger både i form av folkehelse, livskvalitet, kompetanse og bærekraftig samfunnsutvikling.

Tidlig innsats har sammenheng med samarbeid med flere parter. Selv om samarbeid potensielt sett er en kilde til gode resultater, innebærer det også utfordringer for de involverte. Noen sentrale stikkord i så måte er ulikheter i regelverk, økonomi, forankring, koordinering og samordning, og det å skape god forutsigbarhet for arbeidet. Åpen dialog og klare avtaler er effektive virkemidler for å unngå at utfordringene blir for store. Dersom involverte aktører og personer har et klart fokus på hva som er til barnets/ungdommens beste vil en unngå unødvendige uoverensstemmelser knyttet til for eksempel lovverk og profesjonsinteresser.

Slik har vi det i 2020:

- Helsestasjon, åpen barnehage, spesialpedagogisk team, barneverntjenesten, Pedagogisk-psykologisk tjenesten (PPT) og psykolog er samlokalisert i Familiens hus. Kort vei mellom tjenestene forenkler samarbeidet.

- Helsestasjon har rutiner for å snakke med gravide og foreldre om vold, psykisk uhelse samt kartlegge depressive symptomer hos gravide. Forsterka helsestasjon tilbyr tett oppfølging ved behov.
- Helsestasjon tilbyr gratis prevensjon til sårbare kvinner som har behov for det.
- Lavterskeltilbud for foresatte/barn/unge: råd/veiledning/samtale med psykologspesialist fra Barne og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (Bupp). Helsestasjon administrerer.
- Familiens hus gjennomfører tverrfaglige møtearenaer for drøfting av vanskelige og sammensatte saker, det er etablert et vold- og overgrepsteam og et konsultativt team for ansatte i barnehagene.
- Det er utarbeidet en veileder på kommunens hjemmeside; fra bekymring til handling.
- Det er etablert et læringsmiljøteam for barneskolen i samarbeid med PPT, og ordningen med et eget skole- og miljøsenter for ungdomsskolen utvikles videre.
- Ulike enheter i kommunalavdelingen samarbeider om å gi foreldretilbud om foreldreveiledning (Circle of security/ COS/ trygghetssirkelen) i grupper eller individuelt.
- Koordinerende fellestjenester bidrar til å sikre helhetlig og samordnet tilbud til barn og unge med behov for sosial, psykososial eller medisinsk habilitering eller rehabilitering, og har overordnet ansvar for individuell plan/koordinator.
- Koordinerende fellestjenester er gitt mandat og myndighet for sektorovergripende oppnevning av koordinatorene i Halden kommune
- NAV har egen ungdom og markedsavdeling for å bistå ungdom til å gjennomføre utdanning eller hjelpe de i arbeid.
- Kommunen og politi har fast samarbeid gjennom SLT arbeidet (Samordnede Lokale rus- og kriminalitetsforebyggende Tiltak).
- Kommune, fylkeskommune og politi samarbeider om ungdomsfester og russefester.
- Tiltaket Utsett! Dette i regi av KoRus- et rusforebyggende program som er igangsatt på alle ungdomsskoler.
- Alle barn/unge kan låne gratis sportsutstyr gjennom Skattekammeret/BUA –utstyrssentral via Kirkens bymisjon.
- Det er iverksatt ulike tiltak mot barn/unge som bor i lavinntektsfamilier ved hjelp av fattigdomsmidler fra Bufdir.
- NAV er med i prosjektet Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier
- NAV har ansvar for bosetting av flyktninger og gjennomføring av introduksjonsprogram.

Slik vil vi ha det i 2032:

- Det skal være utarbeidet prosedyrer og rutiner for tverrfaglig/sectorovergripendesamarbeid og samhandling for utsatte barn og unge, hvor NAV, helse/omsorg og spesialisthelsetjenesten er etablerte enheter i det tverrfaglige samarbeidet.
- Det er etablert flere lavterskeltilbud på Familiens hus. Dette som forebyggende og helsefremmende tiltak med mål om å styrke den psykiske helsen til barn og unge.
- Det skal gis tilbud til alle foreldre om å få foreldreveiledning (COS/trygghetssirkelen).
- Det skal være utviklet en digital oversikt/modell hvor det målrettede og helhetlige arbeidet mellom ulike tjenester fremkommer.

- Det er utviklet flere endringsrelaterte tiltak i Barneverntjenesten for å forhindre omsorgsovertakelse.
- PPT bruker mest tid på systemrettet arbeid og forebygging, mindre tid på individrettet arbeid og sakkyndige vurderinger.
- Det gjennomføres systematisert arbeid i forhold til barn/unge med høyt skolefravær.
- Det er utvidet tverrfaglig jobbing i skolene med flere yrkesgrupper inn i skolene.
- Vold- og overgrepsteam er et etablert team med rutine/prosedyrebeskrivelse av arbeidet.
- Rusforebyggende tiltaket Utsett er godt integrert på alle ungdomsskolene.
- Det er etablert forebyggende tiltak for ungdom der ungdommer har mulighet til aktiv fritid som fremmer mestring og inkludering.
- Det er etablert en ny møteplass for ungdom (Os allé, Storsenteret) med et bredt spekter av aktiviteter og tiltak for ungdom med hensikt å fremme god utvikling.
- SLT gjennomfører tverretatlige rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak og bidrar til kompetanseheving i kommunen.
- Kommune og idrettslag/foreninger samarbeider om gjennomføring og videreutvikling av fritidsaktiviteter hvor barn og unge kan knytte vennskap, lære seg spennende og nyttige ferdigheter, utvikle kropp og hjerne og forebygge fysiske og psykiske helseplager.
- Det er etablerte effektive systemer for utarbeidelse av individuell plan for barn/unge med behov for sosial, psykososial eller medisinsk habilitering eller rehabilitering.
- Det skal være gode systemer mellom ulike tjenester på tvers av kommunalavdelinger for å sikre god habiliteringsbistand til barn og unge med funksjonsnedsettelse i deres overgang til voksenlivet
- Det skal være bedret samarbeid mellom kommunale og private ungdomsklubber for å motvirke segregering.
- NAV har et godt system som motvirker barnefattigdom samt tilrettelegger for at flere lavinntektsfamilier eier egen, godt tilrettelagt bolig.
- NAV har gjennomført «dugnad for inkludering», som innebærer inkludering av flere i arbeidslivet.
- NAV og Halden Kommunale Kompetansesenter (HKK) har etablerte rutiner for godt tverretatlig samarbeid.

Slik gjør vi det:

Tiltak	Ansvarlig	Parter	Tidsperiode
Utarbeidede prosedyrer og rutiner for tverrfaglig samarbeid og samhandling for utsatte barn og unge	Kommunalsjef UOK	Kommunalsjef helse og omsorg og leder Nav	2020-2021

Tiltak	Ansvarlig	Parter	Tidsperiode
Fastsette møtetidspunkt mellom enheter som sikrer tverrfaglige samarbeidsrutiner og at fagkompetanse blir målrettet utnyttet	Kommunalsjef UOK	Kommunalsjef omsorg og helse og leder NAV	2020-2022
Utarbeide kompetanseplan på tvers av enhetene for å sikre og vedlikeholde god kompetanse	Kommunalsjef UOK		2020-2022
Arbeid med Ungdata videreføres mht til status og videreutvikling av aktuelle tiltak	Kommunalsjef UOK	Korus	De årene Korus gjennomfører undersøkelsen
Kurse ansatte for å kunne gjennomføre flere forebyggende tiltak	Kommunalsjef UOK		Løpende
Utvikle modell for målrettet og helhetlig arbeid mellom tjenestene med fokus på tidlig intervensjon	Kommunalsjef UOK		Løpende
Utarbeide felles handlingsplan mot mobbing for barnehager og skoler	Kommunalsjef UOK		2020-2022
Utarbeide handlingsplan for barn/unge skolevegring	Kommunalsjef UOK		2020-2021
Igangsette det rusforebyggende tiltaket Utsett til alle ungdomsskoler	Kommunalsjef UOK	KoRus	2020-2021

Tiltak	Ansvarlig	Parter	Tidsperiode
Kommune og idrettsråd samarbeider om å tilby ulike og varierte fritidsaktiviteter (uavhengig av økonomiske forutsetninger).	Kommunalsjef UOK	Idrettsråd, Avd. samfunnsutvikling og Frivilligheten	2020-2024
Ungdomsklubb flyttes til Os allé-Storsenteret. Det skal sikres bred involvering av unge.	Kommunalsjef UOK	Avd. samfunnsutvikling	2020-2022
Kriminalitetsforebyggende arbeidet baseres på dialog, kunnskap, analyse og erfaringer	Kommunalsjef UOK	Korus, politi, kommunalsjef helse og omsorg, NAV.	2020-2025
Utvikle modeller som gir god oversikt og kunnskap over ulike aktiviteter og tilbud.	Kommunalsjef UOK	Idrettsråd, Avd. samfunnsutvikling og Frivilligheten	2020-2024
Måltrettet følge opp barn, unge familier som vil kunne nyttiggjøre seg tilbud gjennom idrettslag/foreninger	Kommunalsjef UOK	Idrettsråd, Avd. samfunnsutvikling og Frivilligheten	2020-2024
Revidere plan mot Vold i nære relasjoner	Kommunalsjef UOK	NAV, politi og familievernkontoret	2020
Utarbeide rutiner/prosedyrer for Vold- og overgrepsteam	Kommunalsjef UOK		2021-2022
Opplæring i elektronisk verktøy for individuell plan (f. eks Sampro)	Kommunalsjef UOK	Kommunalsjef helse og omsorg	2021-2024
Opplæring i anvendelse av verktøy for individuell plan (f.eks Sampro)	Kommunalsjef UOK	Kommunalsjef helse og omsorg	2021-2024

Tiltak	Ansvarlig	Parter	Tidsperiode
Opplæring i anvendelse av verktøy for individuell plan (f.eks Sampro)	Kommunalsjef UOK	Kommunalsjef helse og omsorg	2021-2024
Økt fokus på FNs barnekonvensjon i NAV systemet/tjenesten	NAV leder	Fylkesmannen	Løpende
Økt bruk av Kvalifiseringsprogrammet	NAV leder		Løpende
Bistå lavinntektsfamilier i å skaffe og beholde bolig	NAV leder	Kommunalsjef Helse og omsorg	Løpende
Gjennomføre prosjekt Velferdspilot som skal bidra til egen samhandlingsmodell	Rådmannen NAV leder	kommunalsjefer UOK, kommunalsjef helse og omsorg, kommunalsjef teknisk, Fylkesmannen og IMDi	2020-2021
Samarbeidsrutiner HKK og NAV videreutvikles	Kommunalsjef UOK	Leder NAV og enhetsleder HKK	2020-2022
Utarbeide rutiner/handlingsplan/prosedyrer for å motvirke utenforskap og forhindre radikaliserings	Kommunalsjef UOK	Kommunalsjef helse og omsorg og NAV	2020-2023

Aktuelle lenker:

FNs barnekonvensjon:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf

Kommunens hjemmeside: Undervisning og oppvekst

<https://www.halden.kommune.no/tjenester/undervisning-og-oppvekst/>

Kommunens hjemmeside: Kultur og idrett

<https://www.halden.kommune.no/tjenester/kultur-og-idrett/>

Kommunens hjemmeside: Koordinerende fellestjeneste
<https://www.halden.kommune.no/tjenester/helse-og-mestring/>

Plan for overgangen fra barnehage til skole for barn i Halden
<https://www.halden.kommune.no/tjenester/undervisning-og-oppvekst/planer-for-barn-og-skole/plan-for-overgang-fra-barnehage-til-skole/>

Veileder ved bekymring for barn og unge i Halden
<https://www.halden.kommune.no/tjenester/undervisning-og-oppvekst/familiens-hus/barneverntjenesten/er-du-bekymret-for-et-barn/>

[NAV: forside](#)

Alle fortjener å bli behandlet like godt selv om man er litt forskjellige! Er det sånn?

«Nei- vi er jo veldig forskjellige. Vi har ulikt hår, munner, tær, hudfarge og sånn...»
Gutt, 5 år

«Noen ganger får noen ipaden lenger enn andre. Da blir det forskjell på oss»
Jente, 5 år

«Det er ikke alltid alle setter pris på alle og da blir man behandlet annerledes»
Jente, 12 år

«På Strupe ungdomsskole har vi en avdeling for ungdom med ekstra behov- det er bra!»
Jente, 14 år

«Ja. Vi er alle mennesker og en del av det samme samfunnet»
Gutt, 16 år

«På Rockehuset og Domino er det ikke lett å komme seg frem for ungdommer med nedsatt funksjonsevne, da blir det forskjell på folk»
Jente, 16 år

Utviklingsområde 3: Opplæring og utdanning

Barnekonvensjon artikkel 28 Utdanning

Barnet har rett til utdanning. Staten skal gjøre grunnskoleutdanningen gratis og obligatorisk og gjøre ulike former for videregående utdanning tilgjengelig for alle barn, og sette i verk tiltak for å redusere tallet på de som ikke fullfører skolegangen. Disiplin i skolen skal utøves på en måte som er forenlig med barnets menneskeverd. Staten skal også fremme internasjonalt samarbeid om utdanning, og særlig ta hensyn til utviklingslandenes behov.

Barnekonvensjon artikkel 29 Målet med utdanning

Utdanningen skal fremme utvikling av barnets personlighet, og teoretiske og praktiske ferdigheter. Den skal skape respekt for menneskerettighetene og fremme holdninger om fred, toleranse, og vennskap mellom folk. Utdanningen skal skape respekt for naturen, og for barnets egen og andres kultur.

Utdanning blir ofte sett på som grunnlaget for samfunnsutviklingen. Utdanning handler om det å lære å leve sammen, lære å vite, lære å handle og å lære å være.

I Halden er det en målsetting om helhet og sammenheng for barnehager og skoler. Arbeidet med kvalitetssikring må skje i alle ledd fra departement til den enkelte barnehageavdeling og det enkelte klasserom. Det forutsetter bl.a informasjonsutveksling og samarbeide mellom alle nivå og gode overganger fra barnehage til barneskole, fra barneskole til ungdomsskole, fra ungdomsskole til videregående skole.

Barnehagens fagområder Kommunikasjon, språk, tekst og antall, rom og form, samt bruk av IKT i lek og læring legger grunnlaget for skolens innsats på styring av ferdigheter i lesing, regning og bruk av digitale verktøy. På denne måten sikres et helhetlig utdanningsløp.

Opplæring må imidlertid ikke bare rettes mot faginnhold, men også mot de personlige egenskaper som ønskes å videreutvikles. Sosial kompetanse handler om å kunne samhandle positivt med andre i ulike situasjoner. Opplæringens mål er å utvide barn og unges evner til innlevelse, utfoldelse og deltagelse, og det er viktig å utnytte barnehagen og skolen som arbeidsfellesskap for utvikling av sosiale ferdigheter.

Slik har vi det i 2020:

- Det er vedtatt politisk plattform for barnehager og skoler med fokusområdene på lesing (kommunikasjon, språk og tekst), regning (antall, rom og form), sosiale ferdigheter og digitale ferdigheter.
- Helhet og sammenheng i utdanningsløpet ivaretas gjennom rutiner for overgangene.
- I Halden går mange barn i barnehagen (pr. 12.06.18 er det 1 525 barn). Kommunen oppfyller retten til barnehageplass. I tillegg gis det, ved ledighet, plass til barn uten rett til barnehageplass. Barnehagen er en pedagogisk virksomhet, som gir barn mulighet for lek, livsutfoldelse og meningsfulle opplevelser og aktiviteter.
- Rigging av regional kompetanseutvikling er i tråd med innholdet i «kompetansestrategien for framtidens barnehage (2018-2022)». Dette er samarbeid mellom alle ansatte i barnehagene, høgskolen i Østfold og nye Viken fylkeskommune.

- Os og Rødsberg skole har mottaksklasser for språklige minoritetselever som nylig er kommet til Halden.
- Barnehagene (kommunale og private) har fokus på relasjoner og samspill.
- Isebakke og Brekkerød barnehage er godkjente som helsefremmende barnehager.
- Gimle skole er godkjent som helsefremmende skole.
- Arbeidet med sosiale ferdigheter og digitale ferdigheter er intensivert.
- Alle kommunale barnehager og skoleelever har tilgang på digitale verktøy for lek og læring
- Det er etablert et læringsmiljøteam for barneskolen, og ordningen med et eget skole-og miljøsenner for ungdomsskolen utvikles videre.
- Skolene har fokus på støttende læringsmiljø, arbeid mot mobbing, utenforskap og skolevegring, basert bl.a. på årlige elevundersøkelser.
- Det er i gang et arbeid for å gi PPT tid og rom til å være mer ute i barnehager og skoler, observere læringsmiljøet og gi veiledning til ledere og ansatte slik at disse blir bedre i stand til å ivareta barn/elever med behov for særskilt tilpasning.
- Hvert år revideres Haldenskolen- kvalitets- utviklingsrapport. Rapporten sier bl. a noe om status på læringsmiljø, elevtall/personalet, faglige resultater osv.
- SFO har oppdaterte vedtekter og styringsdokument, som ble vedtatt april 2018.
- Det er inngått avtale med høgskolen i Østfold (HiØ) om et omfattende etterutdanningsopplegg for alle lærere i samtlige skoler, der det digitale løftet knyttes sammen med de enkelte skolars satsingsområder, som klasseledelse, vurdering for læring m.m. Læringsmiljøarbeidet trekkes inn i med særlig fokus på å lære elevene nettvett og forsiktighet i bruk av sosiale medier.

Slik vil vi ha det i 2032:

- Det skal gjennomføres regelmessige tverrfaglige møter hvor vanskelige og sammensatte saker drøftes med konklusjon om videre tiltak.
- Alle barnehagene og skolene skal ha fokus på tidlig innsats og har kompetanse og ressurser til å sette inn tiltak med en gang de avdekker at barn trenger hjelp til å fungere her og nå, og til å utvikle seg videre.
- Alle barnehager og skoler skal være sertifisert som helsefremmende.
- Alle barn med rett til spesialundervisning, skal få denne rettigheten.
- Det er gode overganger mellom barnehage og barneskole, barneskole og ungdomsskole, ungdomsskole og videregående skole og mellom videregående skole og arbeid/sysselsetting/høyere utdanning.
- Det er økt fokus på klima, miljø og energi i barnehager og skoler. Haldenskolen- kvalitets- utviklingsrapport skal brukes systematisk i kommunalavdelingen for å evaluere resultater og systematisk utvikle aktuelle tiltak.
- Læringsresultatene har økt gjennom praktisk, variert og faglig utfordrende undervisning, tidlig innsats, tilpasset opplæring, økt læringstrykk, mestring og motivasjon for læring.
- Det er bevisst bruk av nasjonale målinger i utviklings- og forbedringsarbeid for å heve det faglige nivået.
- Nasjonale prøver danner grunnlag for underveivurdering og utvikling i skolen.
- Karaktersnitt for elever i ungdomsskolen danner grunnlag for vurdering og utvikling i skolen.

- Elever som går ut av grunnskolen skal få videregående opplæring som kvalifiserer for deltakelse i arbeidslivet.
- Barn/unge skal oppleve å ha et trygt og inkluderende læringsmiljø
- Gjennom tett samarbeid med foreldre, skole og elevenes nærmiljø samt gode resultater av det tverrfaglige arbeidet i kommunalavdelingen, sikres det at barn/unge opplever et godt fysisk og psykososialt læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring.
- Flerspråklige barn i barnehager og skoler skal tilegne seg norsk språk gjennom god undervisning og aktiv deltakelse i læringsmiljøet
- Det digitale klasserommet fungerer godt og inkluderende med god ledelse, lærere og elever med kompetanse på bruk av aktuell programvare.
- Nettvett og nettsikkerhet skal være på dagsorden i alle barnehager og skoler.

Slik gjør vi det:

Tiltak	Ansvarlig	Parter	Tidsperiode
Etablere/videreutvikle et oversiktlig og sømløst hjelpeapparat som kan bidra til at samarbeidet mellom ulike tjenester og barn/unge/foreldre/foresatte fungerer optimalt	Kommunalsjef UOK	Kommunalsjef helse og omsorg	2020-2021
Etablere ordninger/systemer for tilbud om COS til alle førstegangsførelse/foresatte.	Kommunalsjef UOK		2024-2026
Etablere regelmessige frivillige kurs/samlinger for foreldre med fokus på voksenrolla i relasjon med barn	Kommunalsjef UOK		2024-2026
Systematisere tilbud om samlivskurs.	Kommunalsjef UOK	Familievern kontoret	2024-2026
Videreutvikle møtearenaer mellom ulike tjenester og foreldre/foresatte	Kommunalsjef UOK		2026-2032
Utarbeide felles rutine for alle barnehage og skoler ift målsettinger og systemer på foreldresamarbeid og foreldremedvirkning, f.eks årlige foreldreundersøkelser.	Kommunalsjef UOK		2021-2023

Tiltak	Ansvarlig	Parter	Tidsperiode
Utvikle og etablere systemer som ivaretar regelmessige brukerundersøkelser for foresatte/foreldre av kommunal avdelingens tjenester.	Kommunalsjef UOK		2021-2023

Aktuelle lenker:

FNs barnekonvensjon:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf

Kommunens hjemmeside: Undervisning og oppvekst

<https://www.halden.kommune.no/tjenester/undervisning-og-oppvekst/>

Plan for overgangen fra barnehage til skole for barn i Halden

<https://www.halden.kommune.no/tjenester/undervisning-og-oppvekst/planer-for-barn-og-skole/plan-for-overgang-fra-barnehage-til-skole/>

Læring og utvikling politisk plattform

http://halden.kommune.no/undervisning_og_oppvekst/PublishingImages/Politisk%20plattform.pdf

Kvalitetsutvikling av barnehager og skoler

<https://www.halden.kommune.no/tjenester/undervisning-og-oppvekst/planer-for-barn-og-skole/haldenskolen-kvalitets-og-utviklingsrapport/>

Plan for arbeid med flerspråklig barn

<https://www.halden.kommune.no/tjenester/undervisning-og-oppvekst/planer-for-barn-og-skole/plan-for-arbeid-med-flerspraklige-barn/>

Har du mulighet til å være med på aktiviteter/ idrett/samvær med venner på fritiden?

«Ja, stort sett»

Jente, 6 år

«Jeg liker å leke på lekeplassen i nærheten av der jeg bor, og gå tur med mamma og pappa»

Jente, 6 år

«Ja, det er mange idretter jeg kunne tenke meg»

Gutt, 10 år

«jeg har mulighet til det, men det kan være vanskelig å finne tid pga skolen»

Jente, 16 år

Utviklingsområde 4: Foreldresamarbeid og annet samarbeid

Barnekonvensjon artikkel 5 Foreldreansvaret

Staten skal respektere de rettigheter og plikter foreldrene og andre foresatte har for å gi barnet veiledning og støtte slik at barnet skal kunne hevde konvensjonens rettigheter.

Barnekonvensjon artikkel 18 Foreldreansvaret

Begge foreldrene har et hovedansvar for barnets omsorg og utvikling etter hva som er best for barnet. Staten skal gi støtte og sikre utvikling av institusjoner, tjenester og tiltak for omsorg for barn, herunder også ta hensyn til utarbeidende foreldre.

Barnekonvensjon artikkel 19 Beskyttelse mot misbruk

Staten skal beskytte barnet mot fysisk eller psykisk mishandling, forsømmelse eller utnyttelse fra foreldre og andre omsorgspersoner.

Barnekonvensjon artikkel 20 Barn uten omsorg fra familien

Barn som er uten familiemiljø, har særlig rett på beskyttelse og omsorg, for eksempel ved plassering i fosterhjem, eller om nødvendig, ved egnet institusjon eller ved adopsjon.

Foreldre og foresatte er ressurspersoner i barnets liv.

Foresatte er ansvarlige for omsorgen og har rettigheter på barnets vegne. Det er flere måter foresatte bidrar inn i barnets utvikling på. Ved å vise empati og omsorg, som er avgjørende for en trygg oppvekst, så beskyttes barnet mot negativ utvikling.

Foreldrollen har endret seg.

Å være foresatt/foreldre er blant annet å sørge for at barnet får ressurser, kunnskap og ferdigheter de trenger for å mestre tilværelsen her og nå, men som også forbereder dem på voksenlivet. Det moderne samfunnet innebærer at det er andre kompetanser enn tidligere som avgjør om barnet klarer seg som voksen. Faktorer som utvikling av psykologisk kunnskap, endring av arbeidsmarkedet som resultat av teknologisk utvikling og fornyet syn på barnet har forandret foreldrerollen over tid. Det utfordrer både barnet, foreldre og instanser som jobber med barn og unge.

Halden kommune skal gjennom samarbeid og kunnskap være en ressurs for foreldre.

Foreldre skal ha en aktiv rolle, de skal være involvert og delaktig på de ulike områder som barnet befinner seg på/i. Dersom det er et godt samarbeid mellom foreldre og enheter/tjenester i kommunen vet man at dette

genererer bedret læringsutbytte, bedret selvregulering, bedret trivsel, færre atferdsproblemer, mindre fravær, bedret arbeidsvaner og høyere ambisjoner hva gjelder utdanning.

Dersom det er grunn til å tro at et barn blir utsatt for mishandling, andre former for alvorlig omsorgssvikt eller når et barn har vist alvorlige vedvarende atferdsvansker, har offentlige myndigheter, samt en rekke yrkesutøvere, med profesjonsbestemt taushetsplikt, plikt til å gi opplysninger til barnevernet. Dette følger av Lov om Barneverntjenester og av tilsvarende bestemmelser i andre lover. Opplysningsplikten innebærer en plikt til å melde fra til den kommunale barneverntjeneste av eget tiltak ved alvorlig bekymring og er et selvstendig personlig ansvar. Privatpersoner har et moralsk ansvar for å melde ifra, men ikke et juridisk ansvar, slik offentlig ansatte har.

Slik har vi det i 2020:

- Helsestasjon, åpen barnehage, barnevern, PPT, spesialpedagogisk barnehageteam og psykolog er samlokalisert i Familiens hus. Kort vei mellom tjenestene øker tilgjengeligheten for foreldre/foresatte.
- Helsestasjon gir tilbud om samtaler/råd/veiledning til alle gravide og foresatte i tråd med faglige retningslinjer. Det legges vekt på å styrke foreldre i foreldrerollen.
- Ulike enheter benytter seg av metoden Circle of Security/COS/ trygghetssirkelen. Arbeidet gjennomføres systematisk, både innad i tjenester samt på tvers av tjenester.
- Foresatte med ekstra tyngende omsorgsarbeid får tilbud om nødvendig pårørende støtte blant annet i form av avlastning, omsorgsstønad og veiledning.
- Foresatte deltar i samtaler med personal i barnehage og skole for samtaler om den enkeltes barn utvikling.
- Rusforebyggende program Utsett er igangsatt på alle ungdomsskoler, programmet involverer foreldre i stor grad.
- Det gjennomføres veiledningsmøter i både helsestasjon og PPT med ulike instanser, hvor foreldre oppfordres til å delta i drøftingen.

Slik vil vi ha det i 2032:

- Alle førstegangsførelse/foresatte skal få tilbud om å delta på COS kurs.
- Foreldrene skal oppleve at tjenestene i kommunalavdelingen er målrettet, trygge og forutsigbare.
- Det skal samarbeides på tvers av enhetene/instanser slik at det tidlig fanges opp hvilke barn/unge som er i behov av hjelp. På den måten gi råd, veilede og igangsette nødvendige tiltak.
- Det skal være god samhandling mellom enheter/instanser og foreldre, slik at ungdom og foreldre står bedre rustet i overgang fra ungdom til voksenlivet. Kontinuitet og helhet skal ivaretas i disse samhandlingsprosessene.
- Foreldrestøttene tiltak skal videreutvikles i Familiens Hus.
- Systematisk samarbeid med Familievernkontoret skal etableres.
- Det skal være etablerte prosedyrer/retningslinjer for tverrfaglig samarbeid.
- Det skal være dialog på foreldremøter i barnehage og skole. Foreldre skal bli hørt og få mulighet til å snakke sammen.
- Samarbeidsutvalgsmøter for barnehager og skoler skal være godt systematiserte og gjennomføres regelmessig på hver enkelt barnehage og skole.

- Det skal gjennomføres regelmessige brukerundersøkelser for foresatte/foreldre som mottar tjenester av hele kommunalavdelingen.

Slik gjør vi det:

Tiltak	Ansvarlig	Parter	Tidsperiode
Etablere/videreutvikle et oversiktlig og sømløst hjelpeapparat som kan bidra til at samarbeidet mellom ulike tjenester og barn/unge/foreldre/foresatte fungerer optimalt	Kommunalsjef UOK	Kommunalsjef helse og omsorg	2020-2021
Etablere ordninger/systemer for tilbud om COS til alle førstegangsførelse/foresatte.	Kommunalsjef UOK		2024-2026
Etablere regelmessige frivillige kurs/samlinger for foreldre med fokus på voksenrolla i relasjon med barn	Kommunalsjef UOK		2024-2026
Systematisere tilbud om samlivskurs.	Kommunalsjef UOK	Familievern kontoret	2024-2026
Videreutvikle møtearenaer mellom ulike tjenester og foreldre/foresatte	Kommunalsjef UOK		2026-2032
Utarbeide felles rutine for alle barnehage og skoler ift målsettinger og systemer på foreldresamarbeid og foreldremedvirkning, f.eks årlige foreldreundersøkelser.	Kommunalsjef UOK		2021-2023
Utvikle og etablere systemer som ivaretar regelmessige brukerundersøkelser for foresatte/foreldre av kommunal avdelingens tjenester.	Kommunalsjef UOK		2021-2023

Aktuelle lenker:

FNs barnekonvensjon:

<https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931->

[fns_barnekonvensjon.pdf](#)

Kommunens hjemmeside: Undervisning og oppvekst

<https://www.halden.kommune.no/tjenester/undervisning-og-oppvekst/>

Kommunens hjemmeside: Koordinerende fellestjeneste

<https://www.halden.kommune.no/tjenester/helse-og-mestring/vare-helsetjenester/forvaltningsenheten-helse-og-mestring/om-forvaltningsenheten-helse-og-mestring/>

Foreldres tilbakemelding på:

Hva mener du er viktig for at et barn/ungdom skal ha det bra?

«Å bli sett, føle seg trygg og respektert»

«At voksen har tid til barna»

«Å være i lek»

«At barnet/ungdommen har venner- sosial utfoldelse»

«God integrering og likeverd for alle»

«At alle får delta på aktiviteter uavhengig av økonomi»

Får barnet mulighet til å medvirke i hjemmet, skolen og på fritiden?

«Det er individuelt. Barn er fortsatt barn»

«Til en viss grad. Voksen har ansvar for å veilede»

«Barnet blir hørt, men trenger ikke få gjennomslag for alt»

Alle fortjener å bli behandlet like godt selv om man er litt forskjellige!

Er det sånn?

«Det er ikke rettferdig at alle får det samme – alle skal få det de trenger»

«Alle barn/unge fortjener å bli behandlet like godt»

«Ikke alltid like lett å vite hvordan man kan ta hensyn og tilrettelegge for barn/unge»

«Vanskelig å svare på»

«Håper det er slik!»

«Det skal tilstrebes, men er ikke dessverre alltid slik. Det avhenger av økonomi og sosial klasse blant annet...»

Utviklingsområde 5: Utviklingsarbeid

Utviklingsarbeid handler om å være i kreative prosesser som utføres systematisk over tid for å oppnå økt kunnskap. Kunnskapen skal kunne brukes til å finne nye anvendelser i de ulike tjenestene i kommunalavdelingen.

Utviklingsarbeid må sees i et større perspektiv- på samfunnsnivå.

Det vil i løpet av planperioden være utviklingsmessige utfordringer. Teknologiutvikling, globalisering, kulturelt mangfold og demografi, klima og miljø setter nye krav til hva som er nødvendig kompetanse for den enkelte og for samfunns- og arbeidslivet. Den pågående og raskt voksende moderniseringen i arbeidslivet vil by på både utfordringer og muligheter. Unge og voksne må være fleksible for å møte dette på best mulig måte.

For å være i en utviklende prosess, er det viktig at det er skapt gode relasjoner mellom de ulike involverte (feks barn-foreldre, barn- barnehageansatt, barn-lærer), slik at det skapes en kultur hvor det er trygt og meningsfullt å tilegne seg ny kunnskap.

Teknologiens muligheter gir barn og unge nye arenaer for læring, både med hensyn til kunnskap og underholdning.

På grunn av raske samfunnsmessige endringer, er det utfordrende å skulle forutse hvordan utviklingsarbeidet i kommunen vil kunne være i 2031. Det er også gitt signaler (fra Stortinget) om fremtidige organisatoriske endringer, spesielt innenfor barnevern, hvor arbeidsoppgaver skal overføres fra stat til kommune. De faktiske endringene det vil innebære for kommunene, er i flere tilfeller, fortsatt uklare.

Det er viktig å ha kunnskapsmedarbeidere med god utdanning hvor utviklingsarbeid er sentralt. Med økt endringshastighet i samfunnet, trenger de ulike enhetene i kommunalavdelingen et tett samarbeid med barn/unge og deres familie for å kunne gi barn/unge en trygg oppvekst med solid utdanning, inn i framtidssamfunnet.

Slik har vi det i 2020:

- Alle kommunale barnehager og skoleelever har tilgang på digitale verktøy for lek og læring
- Barnehager og skoler har kjennskap til digitale læremidler og opplever læring og utvikling ved bruk av digitaliserte ressurser.
- Det pågår en endringsprosess knyttet til arbeidet med elever med behov for særskilt tilpasning og elever med rett til spesialundervisning. Tilpasset opplæring og inkludering er stikkord.
- Det er inngått avtale med høgskolen i Østfold (HiØ) om et omfattende etterutdanningsopplegg for alle lærere i samtlige skoler, der det digitale løftet knyttes sammen med de enkelte skolers satsingsområder, som klasseledelse, vurdering for læring m.m. Læringsmiljøarbeidet trekkes inn i med særlig fokus på å lære elevene nettvett og forsiktighet i bruk av sosiale medier.
- Det utarbeides med å utvikle en digital modell for kommunens arbeid med å fange opp og hjelpe utsatte barn.
- Det jobbes tverrfaglig innad i kommunalavdelingen med foreldretiltak.
- Det er vedtatt og igangsatt arbeidet med ny sentrumsskole (1-10 klasse) og arenahall på Os.
- Et større utredningsarbeid er igangsatt for å kunne si noe om fordeler og ulemper ved ny barnehagestruktur.
- Kunnskap i sentrum er en møteplass mellom skole og næringsliv, hvor hensikten er å koordinere de aktivitetene og tiltakene som gjennomføres i Halden innen utdanning, arbeidsliv og helse. Det er Halden

kommune i samarbeid med Halden næringsråd, NAV, Østfold Fylkeskommune, Ungt Entreprenørskap og Høgskolen i Østfold, som gjennomfører arrangementet.

- Barneverntjenesten har en webbasert løsning som kommuniserer med fagprogram Barnevern Familia. Det er en mobil og brukervennlig løsning optimalisert for nettbrett.
- Smart mobilitet; leie el-biler i ukedagene. Dette med hensikt å bl.a spare miljø, men også legge til rette for dempe sosiale forskjeller ved at foresatte har tilgang på bil som gjør at deres barn/unge kan delta på aktiviteter/arrangement spå samme linje som andre barn.
- I forhold til folkehelse, er det flere prosjekter som er igangsatt og under utvikling i kommunalavdelingen. Det gjelder bl.a Låby nærmiljøprosjektet, Røre midler og søknader i forhold til helsefremmende barnehage/skole.

Slik vil vi ha det i 2032:

- Digitale ferdigheter skal være godt integrert som støtte for barns utvikling og læring i barnehager og skoler.
- Ansatte i barnehage og skole skal delta i utviklingsprosjekter sammen med HiØ.
- Ansatte i barnehage og skole deltar i etablerte profesjonelle læringsfellesskap på tvers av barnehagene/skolene for å utvikle ny kunnskap og ny praksis samt dele erfaringer om digitale praksiser.
- Det skal være etablert en kommunal digitaliseringsstrategi for hele oppvekstløpet med rammer for utnyttelse av både pedagogisk og administrativt arbeid med barn og elevers læring i fokus.
- Nettvett og nettsikkerhet er på dagsorden i alle barnehager og skoler.
- Det er etablerte nyskapende aktivitetsarenaer for barn og ungdom. Disse stimulerer til nytenkning og kreativitet som bidrar til økt egenorganisert fysisk aktivitet.
- Det er etablert gode tekniske løsninger for å forebygge og hindre dårlig nettatferd.
- Skoleledere planlegger og støtter opp under det pedagogiske arbeidet med IKT, gjennom kompetanse og organisasjonsutvikling.
- Lærerne skal tilrettelegge for utvikling av elevenes digitale ferdigheter som redskap for læring.
- Det skal være utarbeidet en handlingsplan for å videreutvikle ferdigheter hos barn/unge relatert til klimautfordringene og hvordan gjøre samfunnet mer bærekraftig.
- Det er etablert et samarbeid med utdanningsinstitusjoner for forskning/resultater av forebyggende arbeid relatert til foreldretiltaket Circle of Security/COS/ trygghetssirkelen.
- Det skal legges til rette for en sentrumsutvikling som ivaretar behovet for barnehage/skole struktur, idrettsanlegg og svømmehall. I den sammenheng skal muligheten for å gå og sykle mellom bolig, skole og fritidstilbud ivaretas.
- Det er etablere samarbeidsformer mellom skole og næringslivet i prosjektet Kunnskap i sentrum.
- Det er utarbeidet en plan for organisert og strukturert smart-mobilitet ordning.

Slik gjør vi det:

Tiltak	Ansvarlig	Parter	Tidsperiode
--------	-----------	--------	-------------

Tiltak	Ansvarlig	Parter	Tidsperiode
Kursing/opplæring av ansatte i barnehage og skole i forhold til digitale muligheter	Kommunalsjef UOK		Løpende
Utarbeide gode tekniske løsninger for å forebygge og hindre negativ nettatferd	Kommunalsjef UOK		2020-2022
Implementere systemer som ivaretar at spesialundervisning i hovedsak foregår i klasserommet	Kommunalsjef UOK		2020-2025
Delta i utviklingsprosjekter sammen med utdanningsinstitusjoner	Kommunalsjef UOK		Løpende
Formalisert samarbeid med utdanningsinstitusjoner ift ulike prosjekter	Kommunalsjef UOK		2020-2022
Gjennomføre/implementere føringer og vedtak for å ivareta sentrumsutviklingen (barnehage, skole, idrettsanlegg og svømmehall)	Kommunalsjef UOK	Kommunalsjef teknisk og leder samfunnsavdeling	Løpende
Prosjektet Kunnskap i sentrum videreutvikles og formaliseres.	Kommunalsjef UOK	Leder av samfunnsavdeling, Østfold fylkekommune, leder NAV, Ungt Entreprenørskap, Høgskolen i Østfold og Halden næringsråd	2024-2028
Søke aktuelle tilgjengelige tilskuddsmidler som fremmer utviklingsarbeid i kommunalavdelingen	Kommunalsjef UOK	Folkehelsekoordinator	2020 Årlig

Tiltak	Ansvarlig	Parter	Tidsperiode
Utvikle og gjennomføre et klima og energiundervisningsopplegg i barnehage og skole	Kommunalsjef UOK		2022-2024
Utarbeid og videreutvikle løsninger for smart mobilitet	Kommunalsjef UOK	Kommunikasjon og digitaliseringssjef	Løpende

Aktuelle lenker:

FNs barnekonvensjon:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf

Kommunens hjemmeside: Undervisning og oppvekst

<https://www.halden.kommune.no/tjenester/undervisning-og-oppvekst/>

Kommuneplan for Halden Samfunnsdelen 2018-2050

<https://www.halden.kommune.no/tjenester/sentraladministrasjon/planer/kommuneplan-areal-og-samfunnsdel/samfunnsdel-2018-2050/>

Strategisk næringsplan 2021-2025

https://www.halden.kommune.no/_f/p1/i161c829c-9138-4144-8a01-c951627c6f2f/narings-og-sysseissettingsplan-2021-2025.pdf

Utviklingsområde 6: Medvirkning

Barnekonvensjon artikkel 12 Å si sin mening og bli hørt

Barnet har rett til å si sin mening i alt som vedrører det og barnets meninger skal tillegges vekt.

Barnekonvensjon artikkel 13 Få og gi informasjon

Barnet har rett til ytringsfrihet, til å søke, motta og spre informasjon og ideer av alle slag og på alle måter.

Fra et prinsipielt, politisk, faglig og menneskelig perspektiv er barn og unges medvirkning nødvendig fordi de har unike og viktige bidrag å komme med. Dette kan virke som et forslitt argument, men er like fullt viktig.

De siste par-tre tiårene har barn og unges medvirkning blitt satt på den politiske og faglige dagsordenen, av mange årsaker. Ikke minst viktig er den moderne tenkning om at selv små barn er handlende subjekter, det vil si individer som er aktører i eget liv. Det handler i hovedsak om at barn har evne til å handle selvstendig og ta

avgjørelser på fritt grunnlag, gjerne for å oppnå en ønsket målsetting. Måten dette skjer på varierer, ikke minst ut fra kognitiv fungering og alder.

På et samfunnsmessig plan regner vi med at medvirkning er en opplæring til demokrati. Når barn og unge deltar i organer som elevråd eller ungdomsråd, lærer de samtidig noe om hvordan samfunnet fungerer og hvilke mekanismer som finnes hvis man ønsker å nå fram med sitt syn.

Slik har vi det i 2020:

- Det er elevråd på alle barne- og ungdomsskoler.
- Det er etablert Halden Ungdomsråd med ungdom i alderen 13-20 år. Ungdomsrådetrepresenterer alle ungdomskoler og videregående skole samt kommunal ungdomsklubb.
- Det er god flyt mellom Halden Ungdomsråd og kommunal ledelse.
- Elever er representert i samarbeidsutvalg (SU).
- Det legges stor vekt på medvirkning i barnehager. Dette foregår ut ifra barnets alder og modningsnivå.
- Det gjennomføres årlige elevundersøkelser der elever får si sin mening om læring og trivsel i skolen.
- Det er etablert brukerstyrte grupper på kommunale ungdomsklubber.
- Det blir gjennomført Ungdata undersøkelser (2014, 2017 og 2019).

Slik vil vi ha det i 2032:

- Det skal være felles retningslinjer for opplæring og gjennomføring av elevrådsarbeid ved skolene og samarbeidsutvalg for barnehager og skoler.
- Det er gode rutiner for samarbeid mellom elevråd på skolene og Ungdomsråd.
- Alle plansaker skal ha et punkt som sier noe om planen sin innvirkning på barn og unge. Det skal vurderes om og hvordan barn og unge skal involveres.
- Det skal være etablerte samarbeidsmøter med Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne, for å ivareta «interesser» barn/unge med nedsatt funksjonsevne.
- Det skal gjennomføres Ungdata undersøkelser regelmessig (hvert annet år).
- Det skal være etablerte debattarenaer én gang i året, i samarbeid med politiske partier, Ungdomsklubber m.m.

Slik gjør vi det:

Tiltak	Ansvarlig	Parter	Tidsperiode
Utarbeide retningslinjer for opplæring og gjennomføring av elevrådsarbeid ved skolene og SU i barnehager og skoler	Kommunalsjef UOK		2020-2022

Tiltak	Ansvarlig	Parter	Tidsperiode
Fastsette møtetidspunkt mellom Halden ungdomsråd og Rådet for mennesket med nedsatt funksjonsevne, for å systematisere arbeidet	Kommunalsjef UOK	Kommunalsjef helse og omsorg	2020-2021
Formaliserer og systematiserer at Halden Ungdomsråd blir brukt som høringsinstans i politiske saker	Kommunalsjef UOK	Kommunalsjef teknisk, kommunalsjef helse og omsorg, leder NAV og leder samfunnsavdeling	2020-2022
Etablerer debattarenaer for Ungdom	Kommunalsjef UOK		Løpende
Gjennomføre Ungdata undersøkelser	Kommunalsjef UOK	Korus	2021,2023,2025, 2027, 2029, 2031

Aktuelle lenker:

FNs barnekonvensjon:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf

Kommunens hjemmeside: Undervisning og oppvekst

<https://www.halden.kommune.no/tjenester/undervisning-og-oppvekst/>

Kommunens hjemmeside: Halden Ungdomsråd

<https://www.halden.kommune.no/vil-du-vare-med-a-pavirke/politikk-og-demokrati/andre-utvalg/ungdomsradet-2/>

Får du være med på å bestemme i saker som er viktig for deg på skole? Hjemme? Hva?

«I barnehagen får jeg bestemme hva jeg vil leke med»

Jente, 6 år

«Jeg får bestemme hvordan rommet mitt skal være»

Gutt, 6 år

«Elevrådet bestemmer!»

Jente 12 år

«Jeg bestemmer hvilke idrett jeg vil gå på»

Gutt 13 år

«I klassens time får vi være mer med å på å delta og bestemme»

Gutt 13 år

«Jeg er med på å bestemme hvilke oppgaver jeg skal gjøre hjemme og på skolen»

Jente 16 år

«Jeg får bestemme ulike ting hos mamma og pappa»

Jente 15 år

«Jeg synes vi burde ha mer innflytelse på skolehverdagen»

Jente 16 år

Avslutning og oppfølging av planen

Rådmannen ved Kommunalsjef Undervisning, oppvekst og kultur har et overordnet ansvar for å sikre at den helhetlige kommunedelplanen for oppvekst følges.

Planen skal være et redskap for å sikre at oppvekstbetingelsene ivaretas og omsettes til handlingen. Det er kommunalavdeling Undervisning, oppvekst og kultur som er ansvarlig for gjennomføring av ulike tiltak skissert i handlingsdelen og at tiltakene gjennomføres innenfor planperioden.

Ved å involvere ulike aktører i planarbeidet, vil aktørene utvikle et eierskap til planen og målene og tiltakene sikres. Kommunalsjef Undervisning, oppvekst og kultur gjennomfører årlige evalueringer for å sikre at kommunens arbeide er i tråd med kommunedelplanen.

Kilde

SSB

kommuneprofil

Folkehelseprofil

Ungdata

Kostra

Årsrapportering i BASIL

Udir, skoleportal